

GPKL wil ondergrond de plek geven die het verdient

Grond voor verandering

Het wordt steeds drukker in de ondergrond. Dat vraagt steeds meer afstemming en de gemeente staat hiervoor aan de lat. Het Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen (GPKL) behartigt landelijk de gemeentelijke belangen hierbij. Wat is daarvoor nodig? Een gesprek met scheidend GKPL-adviseur Enrico van den Bogaard en aantredend adviseur Berry Kok.

Enrico van den Bogaard is sinds de oprichting van GPKL in 2006 als beleidsadviseur betrokken en was toen al goed bekend met het vakgebied. 'In 2004 was er een gasexplosie door graafschade in het Belgische Gellingen, met 24 doden tot gevolg. Hier in Nederland wilde men het risico op zo'n gebeurtenis in kaart brengen en beheersen. Dit was de start van de "Grondroedersregeling" ofwel de Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten

(WION). Het GPKL werd vanuit gemeenten opgericht om expertise te bundelen, vanwege de opkomst van het internet en de WION. We hebben samen met RIONED en de VNG bijgedragen aan de WION, die onder meer regelt dat grondroeders een zogeheten KLIC-melding doen bij het Kadaster. We hebben er onder meer voor gezorgd dat het digitaal vastleggen van huisaansluitingen niet verplicht werd bij deze wet. Dat zou namelijk erg kostbaar worden - één miljard euro - en maar een zeer beperkte bijdrage leveren aan minder graafschadekosten.'

OVER GKPL

Het Gemeentelijk Platform Kabels en Leidingen (GPKL) is opgericht in 2006 en behartigt gemeentelijke belangen in het beheer van de ondergrondse openbare ruimte rond kabels en leidingen. Momenteel zijn honderd gemeenten lid met in totaal acht miljoen inwoners. Het secretariaat is ondergebracht bij Vereniging Stadswerk Nederland.

Spannende tijden

Na twaalf jaar neemt Enrico afscheid van het GPKL als adviseur en neemt Berry Kok het stokje van hem over. Net als Enrico heeft Berry een lange geschiedenis met het vakgebied, onder meer bij de Defensie pijpleiding organisatie in Noordwijk en bij de gemeente Ede. 'Het worden spannende tijden voor bodem en ondergrond met steeds meer partijen en intensiever gebruik - ondergrondse afvalcontainers,

meer ruimte voor bomen, energietransitie, laadpalen met bijbehorend netwerk, noem maar op. Dat vraagt om bredere visie, landelijke afstemming en verbindingen maken; daar wil ik graag bij zijn.'

'In tegenstelling tot de bovengrondse openbare ruimte is het normaal gesproken niet zichtbaar wat er in de ondergrond gebeurt. Daardoor is er te weinig aandacht', vindt Van den Bogaard. 'Als alles goed gaat onder de grond, merk je er niets van', vult Kok aan. 'En het gaat ook bijna altijd goed hier in Nederland. Toch is dat geen vanzelfsprekendheid. Het ontbreekt vaak aan een goede regie, waardoor er soms een wirwar aan kabels, leidingen en andere voorzieningen ligt. Hoe lang gaat dat nog goed?' Van den Bogaard: 'Rond de eeuwwisseling hebben telecombedrijven veel vrijheid gekregen om leidingen in de grond te stoppen. Omdat het zo makkelijk kon, zijn er veel mantelbuizen aangelegd die nadien nooit gebruikt zijn maar wel in de weg liggen als er in de grond gewerkt moet worden.'

Naar een modelregeling voor verleggingen

Van den Bogaard vindt dat het ontbreekt aan eenduidige wetten en regels die het voor gemeenten mogelijk maken om de regierol voor de ondergrond met verve op te pakken. 'We hebben door onderzoekinstituut COELO laten uitzoeken wat er aan regelingen ligt voor nadeelcompensatie bij verleggingen. Er blijkt een lappendeken van regelingen over Nederland te liggen, variërend van algehele kostenvergoeding door de gemeente tot helemaal geen vergoeding en alles daartussenin. Niemand is daar blij mee behalve juristen, want het geeft vaak aanleiding tot verwarring en procedures. Het is moeilijk om hier verandering in te brengen want de vele betrokken partijen hebben uiteenlopende belangen en bij ieder voorstel gaat er wel iemand voor liggen. Niettemin hebben we nu een modelregeling opgesteld, die we onder de aandacht hebben gebracht bij alle gemeenten. We hopen dat ook het Rijk dit signaal oppakt en het belang inziet van een landelijke regeling voor nadeelcompensatie. We denken dat we langs deze twee lijnen uiteindelijk een modelregeling zullen realiseren die door alle gemeenten wordt gehanteerd. De kiem is alvast gelegd.'

▲ Enrico van den Bogaard (links): 'Normaal gesproken is niet zichtbaar wat er in de ondergrond gebeurt. Daardoor is er te weinig aandacht.' Berry Kok (rechts): 'Op het gebied van augmented reality zijn interessante ontwikkelingen gaande.'

WEBSITE
www.gpkl.nl

Berry Kok heeft meerdere ambities waar hij zich met het GPKL voor wil inzetten. 'Momenteel zijn honderd gemeenten lid met in totaal acht miljoen inwoners. Ik zou graag zien dat dat er meer worden. Dan vindt er meer kennisuitwisseling plaats en kunnen we beter een vuist maken. Ik zou ook graag de goede contacten die we al hebben verder willen uitbouwen, met de Haagse politiek, met lokale bestuurders en andere organisaties die we nodig hebben voor een goed functionerende ondergrond. We kunnen de energietransitie goed gebruiken om het belang van de ondergrond aan te tonen bij bestuurders. Die maakt namelijk goed duidelijk wat er zich allemaal in de ondergrond afspeelt en hoe belangrijk die is voor het functioneren van de bovengrondse ruimte.' Ook nieuwe technieken helpen daarbij volgens Kok. 'Op het gebied van *augmented reality* zijn interessante ontwikkelingen gaande. In Rotterdam, dat sowieso buitencategorie is als het gaat om aandacht voor kabels en leidingen, wordt al volop geëxperimenteerd met 3D- en zelfs 4D-visualisaties (met de dimensie tijd erbij) voor de ondergrond. Het helpt allemaal om te laten zien dat de ondergrond ertoe doet en dat goed beheer maatschappelijke waarde heeft - want daar gaat het ons uiteindelijk om.' ●